

20.1.15

הנחיות בנושא ההכרה בשרות

כדי שאדם יהיה זכאי לקבל את סל השירותים הניתנים בשרות לטיפול באדם עם אוטיזם יש לקבל הכרה של השירות.

להלן הנחיות לצורך קבלת הכרה:

1. עד גיל שש ניתנת בשרות הכרה זמנית.
2. מגיל שש ניתנת הכרה קבועה (לכל החיים)
3. ההכרה בשרות ניתנת ע"י פסיכיאטר השרות.
4. **תהליך ההכרה:** לצורך הכרה בשרות על עו"ס המשפחה להעביר את החומרים הנידרשים למפקח המחוזי. החומרים מועברים לפסיכיאטר השרות וזה מחליט באם החומרים שהוגשו עומדים בדרישות לצורך הכרה. תשובת הפסיכיאטר תעבור מהפיקוח המחוזי למשפחה באמצעות עו"ס המשפחה.
5. במקרים חריגים, כאשר נדרשת אבחנה מבדלת ועל פי חוות הדעת של פסיכיאטר השרות, ניתן להפנות את האדם למרכזי אבחון, שמופעלים ע"י האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
6. **במקרה שיש בנוסף לאוטיזם אבחנה נוספת של פיגור:**
 - ❖ כל הילדים עד גיל 6 על רצף האוטיזם כולל ילדים עם אבחנה נוספת של פיגור יהיו מטופלים על ידי השרות לטיפול באדם עם אוטיזם.
 - ❖ ילדים מעל גיל 6 ובוגרים בעלי אבחנה של אוטיזם ופיגור בינוני-נמוך ישויכו לשרות לטיפול באדם עם אוטיזם אך אלו עם פיגור קשה ישויכו לאגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית.
 - ❖ כאשר פסיכיאטר השרות מתרשם מהחומר שהוגש אליו, כי קיימת רמת פיגור נמוכה, יפנה את האדם לאיבחון לצורך קביעת רמת הפיגור במרכזי אבחון, שמופעלים ע"י האגף לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית (גם אם אין באיבחונים שהוגשו הבחנה שכזו).
7. איבחונים עד גיל 18 ייעשו ע"י קופות החולים (מצ"ב הנחיות משרד הבריאות - נספח 5) כשבגילאים צעירים הם נעשים באמצעות המכונים להתפתחות הילד. איבחונים מעל גיל 18 נעשים באופן פרטי או לעיתים באמצעות מרפאות בריאות הנפש בקהילה.
8. **החומרים הנדרשים בהפניה ראשונית להכרה:**
 - א. טופס הפניה להכרה (מצ"ב נספח 1)
 - ב. דוח סוציאלי עדכני מפורט על האדם ומשפחתו.

ג. דוח חינוכי עדכני - עד גיל 18/21 (מצ"ב נספח 2) או דוח תעסוקתי עדכני (לבוגרים). כאשר מדובר על פעוט שאינו נמצא במסגרת או בוגר ללא מסגרת – אין צורך להוסיף דו"ח זה.

ד. שני אבחונים מוסמכים ומפורטים, כפי שיפורט להלן (בהתאם לדרישות חוזר מנכ"ל משרד הבריאות שפורסם בנובמבר 2013- נספח 3):

❖ **אבחון רפואי** – שנעשה ע"י פסיכיאטר או נוירולוג (במקרה של מועמדים עד גיל 18 הם צריכים להיות מומחים לילדים ונוער) או רופא ילדים התפתחותי (העובד לפחות שלוש שנים במכון מוכר להתפתחות הילד).

❖ **אבחון פסיכולוגי** – שנעשה ע"י פסיכולוג קליני או התפתחותי מומחה (פסיכולוג שיקומי או פסיכולוג חינוכי יכולים לאבחן בתנאי שיש להם הכשרה מוכחת בתחום אבחון אוטיזם)

❖ מועמדים אשר אובחנו לפני פרסום חוזר מנכ"ל משרד הבריאות מה- 24/6/07 בו הוחלט לדרוש שני אבחונים לצורך הכרה:

• אם האבחון נעשה שהאדם הוא מעל גיל 6 - לא חייבים בשני האבחונים – מספיק רק אבחון אחד.

• אם האבחון נעשה שהילד היה קטן מגיל 6 יש להגיש בקשה להכרה קבועה (ראה סעיף 9)

❖ מועמדים אשר מפנים חומרים אבחוניים ישנים (מעל 3 שנים):

• אם בעת האבחון האדם היה מעל גיל 6 - לא חייבים להגיש חומרים מעודכנים

• אם בעת האבחון הילד היה קטן מגיל 6 יש להגיש בקשה להכרה קבועה (ראה סעיף 9)

❖ בנוסף חשוב לציין כי על פי משרד הבריאות, אבחון פרטי קביל באותה מידה כמו אבחון ציבורי.

9. החומרים הנדרשים להשלמה להכרה קבועה (למי שקיבל הכרה זמנית):

א. דוח חינוכי עדכני - עד גיל 18/21 (מצ"ב נספח 2) או דוח תעסוקתי עדכני (לבוגרים)

ב. דוח בדיקה (שנעשה מעל גיל 5.5) מתועד עם ממצאים רלוונטים של ההפרעה, תיעוד של עמידה בקרטיונים של DSM 5 (נספח 4) ופירוט הקרטיונים הרלוונטים. הבדיקה תעשה על ידי רופא התפתחותי, פסיכיאטר, נוירולוג או פסיכולוג קליני או התפתחותי.

10. במיקרים בהם לאדם יש הכרה קבועה בשרות אך עולים עדויות חדשות על שינוי מבחינה אבחנתית ו/או רמת פיגור יש להפנות את האדם לאיבחון נוסף לצורך ברור, המשך ההכרה ובדיקת זכאותו לשירותים.

הלב פתוח לרווחה

מדינת ישראל
 משרד הרווחה והשירותים החברתיים
 האגף לנוער צעירים ושרותי תקון
 השירות לטיפול באדם עם אוטיזם
נספח 1

תאריך:

לכבוד
 עו"ס _____ מפקחת מחוזית
 השרות לטיפול באדם עם אוטיזם

שלום רב,

הנדון: הפנייה להכרה בשרות לטיפול באדם עם אוטיזם

הנני לצרף בזאת את כחומר הנדרש לצורך הכרה בשרות לטיפול באדם עם אוטיזם:
 1. נתוני היסוד של האדם

שם משפחה	שם הפרטי	מס' ת. זהות	תאריך לידה
יישוב	רחוב	מס' + מיקוד	טל בבית

2. נתוני ההורים

שם האם	מס' ת. זהות	טלפון בעבודה	טלפון נייד
שם האב	מס' ת. זהות	טלפון בעבודה	טלפון נייד
יישוב	רחוב	מס'	מיקוד

3. נתוני האפוסטרופוס שאינו הורה

שם משפחה	שם פרטי	מס' ת. זהות
יישוב	רחוב + מס'	מיקוד
טלפון בבית	טלפון בעבודה	טלפון נייד

4. נא לצרף את התיעוד הרשום מטה (העתק אחד בלבד)

חובה	התיעוד הנדרש	תאריך הדו"ח	מקור הדו"ח
	1. איבחון רפואי		
	2. אבחון פסיכולוגי		
	3. דו"ח חינוכי-תפקודי/תעסוקתי עדכני		
	4. דו"ח סוציאלי עדכני		
	5. צילום ת.ז.		
	6. העתק נתוני יסוד (אוטיזם = 54)		
רצוי	7. צו מינוי אפוסטרופוס (לאדם מעל גיל 18)		
	7. כל חומר אחר רלוונטי הקיים אצל המשפחה		

בכבוד רב,

שם העו"ס _____

שם המחלקה	כתובת	מיקוד	טלפון +נייד עו"ס

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף לנוער צעירים ושרותי תקון
השירות לטיפול באדם עם אוטיזם
נספח 2

דוח חינוכי

להלן הפרמטרים שיש להתייחס אליהם בדוח החינוכי:

1. מיומנויות לימודיות
2. השגים
3. רמת עצמאות (באוכל, לבוש, התניידות ועוד)
4. תיקשורת : א. יכולת דיבור (מילים בודדות, משפטים, העברת רעיון וכ"ו)
ב. קריאה וכתובה
ג. תקשורת חלופית
5. שליטה במכשירים
6. יכולת זיהוי של דמויות
7. הבנת הוראות
8. יכולת לבקשת עזרה
9. היגיינה אישית
10. התנהגות
11. כל נושא רלוונטי נוסף

חוזר המנהל הכללי

משרד הבריאות

ז' כסלו, תשע"ד
10 נובמבר, 2013
מס': 15/13

הנושא: אבחון ילדים בספקטרום האוטיזם

חוזר זה מבטל חוזר קודם.

קיימת עליה בכל העולם בשכיחות האוטיזם והיא מגיעה כיום לכ-10 מקרים לכל אלף ילדים. עליה זו כנראה נובעת בחלקה הגדול ממודעות גבוהה יותר של הציבור לצורך באבחון ומשימוש בהגדרות אבחנתיות שונות.

עדכון זה של חוזר מנכ"ל משרד הבריאות בדבר אמות מידה מומלצות לאבחון ילדים בספקטרום האוטיזם מובא לאור השינוי בהגדרות של ספקטרום האוטיזם. החוזר מתבסס על המלצות של המחלקה לאוטיזם בשירותי בריאות הנפש ועל המלצות ועדת המומחים הבין משרדית שהוקמה על ידי מנכ"ל משרד הבריאות.

חוזר מנכ"ל זה בא לחדד תפיסה אבחנתית אשר מתבססת על ראייה כוללת של הילד על כל היבטיה: רפואיים, רגשיים, תקשורתיים – חברתיים, קוגניטיביים ותפקודיים.

1. האבחון של ילד עם חשד לאבחנה בספקטרום האוטיזם חייב לכלול בדיקה גופנית, ניירולוגית, התפתחותית ורגשית.
2. להלן פירוט רופאים מומחים הכשירים לאבחון ילדים בספקטרום האוטיזם: פסיכיאטר של ילדים ונוער, רופא ילדים התפתחותי עם ניסיון עבודה של 3 שנים לפחות במכון מוכר להתפתחות הילד, או מומחה בניירולוגיה והתפתחות הילד.
3. בנוסף ובמקביל לבדיקה הרפואית, על הילד לעבור אבחון על ידי פסיכולוג קליני מומחה שיש לו הכשרה מוכחת בתחום הקליני של הילד או פסיכולוג התפתחותי (או מתמחה תחת הדרכה). פסיכולוג שיקומי או פסיכולוג חינוכי יכולים לאבחן בתנאי שיש להם הכשרה מוכחת בתחום האבחון האוטיזם.
4. באבחון ישתתפו גם אנשי מקצועות בריאות נוספים בהתאם לצורך.
5. האבחון יתבצע על פי הגדרות שנקבעו ב-DSM-V ועליו להכיל את הקריטריונים לאבחון ספקטרום באוטיזם ופירוט רמת החומרה של כל אחד משני הקריטריונים המופיעים ב-DSM-V. האבחון יכלול התייחסות לרמה התפתחותית ורמה קוגניטיבית (בהתאם לגיל), וכן הערכה תפקודית, והערכת תסמיני האוטיזם. ניתן להיעזר בכלים הבאים:

- א. להערכה התפתחותית/קוגניטיבית :
עד גיל 3 – אבחון התפתחותי –MULLEN (במידה ואין הכרות עם הכלי ניתן להשתמש ב-BAILEY-II או BAILEY-III).
- מגיל 3 עד גיל 7 – אבחון קוגניטיבי באמצעות WPPSI-III (במידה ולא ניתן להעביר WIPPSI יש להעביר מבחנים קוגניטיביים אלטרנטיביים בהתאם לגיל ובהתאמה ליכולת של הנבדק).
- מגיל 6-7 – אבחון קוגניטיבי באמצעות WISC-IV.
- ב. להערכה תפקודית :
יש להשתמש ב-VINELAND-II או ABAS-II.
- ג. להערכת תסמיני אוטיזם, יש לכלול שאלוני איתור והערכה :
שאלוני הורים (כגון : SRS-2, SCQ, CARS-2).
דו"ח גננת/מחנכת (כגון : SRS-2)
- כמו כן מומלץ להשתמש בכלי אבחון הבאים :
ADOS ו-ADI-R (במידת הצורך ובתנאי שקיימת הכשרה לכך).
6. יש לציין בדו"ח של כל איש מקצוע באיזה כלי השתמשו לקביעת האבחנה, ובאילו מרכיבים בכלי בו השתמשו, היו ליקויים אצל הנבדק.
7. האבחנה תוכר אך ורק בתנאי שיש הסכמה לגביה על ידי הרופא והפסיכולוג, שביצעו את האבחון.
8. רק דו"ח אשר יעמוד בתנאים אלו יהיה קביל במוסדות המדינה הרלבנטיים לצורך הענקת הזכויות המגיעות לילד המאובחן ברצף האוטיזם.

*כלי אבחון מתעדכנים מעת לעת ויש להשתמש בכלים מעודכנים.
*שימוש בכלי אבחון פסיכולוגיים יתבצע אך ורק ע"י פסיכולוג.

בכבוד רב,

פרופ' רוני גמזו

העתק : ח"כ יעל גרמן, שרת הבריאות

הקריטריונים לאבחנת ASD על פי ה- DSM 5

לצורך קביעת אבחנה של ASD נדרשת עמידה בקריטריונים A,B,C,D,E:

קבוצת קריטריון A

חסרים עקביים בתקשורת החברתית ובאינטראקציה החברתית בכל שלושת התחומים הבאים:

1. חסרים בהדדיות החברתית- רגשית.
2. חסרים בהתנהגויות תקשורתית לא מילוליות בהן נעשה שימוש לאינטראקציה חברתית.
3. חסרים בפיתוח ובשימור יחסים חברתיים המתאימים לדרגה ההתפתחותית (מעבר לקשרים עם מטפלים).

קבוצת קריטריון B

דפוסי התנהגות ועניין או דפוסי פעילות מצומצמים וחזרתיים בלפחות שניים מהתחומים הבאים:

1. סטריאוטיפיות או חזרתיות המתבטאת בתנועות המוטוריות, בשימוש בחפצים או בדיבור.
2. תחומי עניין מצומצמים ומקובעים שאינם תקינים בעוצמה או במיקוד העיסוק.
3. הצמדות מוגזמת לשגרה ולדפוסים ריטואליים של התנהגויות וורבליות ולא וורבליות או התנגדות מוגזמת לשינוי.
4. תגובתיות יתר או תגובתיות מופחתת לקלט תחושתני או עניין חריג בהיבטים תחושתניים של הסביבה.

קריטריון C

התסמינים חייבים להיות נוכחים בילדות המוקדמת.

קריטריון D

מכלול התסמינים גורם כרוך במגבלה וגורם ללקות בתפקוד היומ- יומי.

קריטריון E

ההפרעה החברתית אינה מוסברת על ידי לקות אינטלקטואלית או אחור התפתחותית גלובלי.

נספח 5

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים
האגף לנוער צעירים ושרותי תקוון
השירות לטיפול באדם עם אוטיזם

20/09/2010 15:30

Page 01/01 #75

מדינת ישראל
STATE OF ISRAEL

משרד הבריאות
Ministry of Health
Jerusalem, ירושלים, 2010

שירותי בריאות הנפש
Mental Health Services

ניא בתשרי, הונשמיא
 19 ספטמבר 2010
 29384610 - שניה

לכבוד
 ד"ר גורן וורבר - שירותי בריאות כללית
 גבי שרי מוזס - מכבי שירותי בריאות
 ד"ר בני גליק - קופת חולים מאוחדת
 ד"ר ארנה הררי - קופת חולים מאוחדת
 ד"ר דודן דושינסקי - קופת חולים לאומית
 האחראים על התפתחות הילד בקופות החולים

שלום רב,

המזן: תפוזות - אבחון של ילדים בספקטרום האוטיסטי

בחוק בריאות ממלכתי התשנ"ד (1994) מצוין מפורשת וסעיף 2א0 (7) שהאחריות של התפתחות הילד כלל לטיפול צוות רב מקצועי בילדים עד גיל 18 שאובחנו כמצויים בספקטרום האוטיסטי, כאשר הצוות הרב מקצועי כלל גם פסיכולוג.

בתאריך 16 ביוני 2010 יצא אליכם מכתב זכו סאמר שחובת קופות החולים לערוך את האבחונים הפסיכולוגים לילדים בספקטרום האוטיסטי **"ללא תלות בגיל"**. מדובר בילדים התקדמים לאבחון פסיכולוגי כתלק מההערכה הכוללת הנדרשת על פי חוזר מנכ"ל (ית' 2007, תסי 13/07) לקבלת אבחנה של הימצאות על הספקטרום האוטיסטי. למרות מכתב ההבהרה הנ"ל, מבנים אלו פניות חוזרות של הורים של ילדים מעל גיל שש שהמכונים להתפתחות הילד של קופות החולים סרבו לערוך להם אבחון פסיכולוגי.

ברוב המקרים האבחון הראשוני של הילדים האוטיסטים יהיה עד גיל תשע, וממילא הם גם נכנסים תחת חוק סעיף קודם של החוק (1א) "אבחון וטיפול על ידי צוות רב מקצועי עד גיל תשע שנים", אולם למען הסר ספק, גם במקרים חריגים של אבחנה ראשונית מעל גיל תשע, על קופות החולים לבצע אבחונים אלו.

נודה לכם אם תעדיכו את המכונים להתפתחות הילד שבאחריותכם על מנת שילדים אלו יקבלו את האבחונים הנדרשים ללא עיכובים מיותרים.

ב ב ר כ ה

נטע בנגוריון
 אחראית ארצית
 תחום ילדים אוטיסטים

ד"ר נטע בנגוריון
 ראש האגף לבריאות הנפש

הערת: ד"ר חזי לוי - ראש מימחל רפואה פורפי אשר אור-נוי - מנהל המחלקה להתפתחות הילד ושקומה גבי דות פן - האגף לחינוך מיוחד, משרד החינוך גבי תזה פלידמן - האגף לחינוך מיוחד, משרד החינוך גבי לאה שקד - האגף לחינוך מיוחד, משרד החינוך ד"ר רפי לטגר - ס/אחראית ארצית תחום ילדים אוטיסטים

כתובת: רח' רבקה 29, ירושלים 93461 טל': (02) 5681242 מקט': (02) 6725739
 29 Rivka St. Jerusalem 93461, Tel: (02) 5681242 Fax: (02) 6725739
כתובת למכתבים: רח' בן טבאי 2, ירושלים, 93591, ת"ד 1176, ירושלים 91010
 2 Ben Tabai St. Jerusalem 93591, P.O.B. 1176, Jerusalem 91010